

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 186. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius05val-shoot-idm140381309535824/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Boeslod", hvormed kan jævnføres *Monita* 1586 (sst. S. 380): „At den Nattekvæden, som Majdrengene bruge, maatte ogsaa ved Lensmanden afskaffes". Den „Aflæggelse til Landstinget", som Palladius her og andetsteds (se Noterne til S. 30 L. 10, S. 57 L. 1 og S. 144 L. 6) omtaler, og som der ingen nu kendt kgl. Vedtægt svarer til, er da muligvis et af Stiftslensmanden eller af ham og Biskoppen i Forening (jfr. *Ny kirkehist. Saml. II. 444*) udsendt Forbud — som naturligvis godt kan have været en Indskærping af et ældre kongeligt Paabud; jfr. Udtrykket „*under kongenß sværdtt*" S. 144 L. 9.

S. 87 L. 19. *strudende*] „uvillig" (Kalk.).

S. 88 L. 3. *lempe*] „gøre i Orden" o!gn., alm. i Dialekter; jfr. *Molb. Dial. lex.*, DO. (Ordbogssaml.).

S. 88 L. 31. *trammell*] „kramme", „føle"; er kun hjemlet fra Pall. Endnu sporadisk i Jydsk, se *Feilb. III. 835^a*.

S. 88 L. 36. *forhoffuet*] „Pande", endnu i Jydsk. (*Feilb.*).

S. 89 L. 1. *huos dig*] Kustoden: *hoss dig etc.*

S. 89 L. 10. *huad nydie* osv.] se Note til S. 84 L. 24.

S. 89 L. 12. *i det*] i er tilføjet i Hs.'et.

S. 89 L. 17. *vunder*] betyder utvivlsomt „Saar", ikke som G formoder (S. 147): „Under", „Vidunder", der aldrig bruges i pejorativ Betydning.

S. 89 L. 18. *der en heel land maa siunche ved*] „hvorved et helt Land (Landsdel) kan gaa til Grunde".

S. 89 L. 23 f. *den bengel i Mierløsherredt*] kendes ikke fra andre Kilder.

S. 89 L. 27. *fader*] tilføjet af R¹. — sst. *fattige*] kun i Kustoden.

S. 89 L. 31. *som soen lønner sechen*] nemlig ved at tilsmudse den ☉; „ikke vise Tak eller Forstaaelse". Udtrykket, der ellers ikke haves fra danske Kilder, svarer til tysk *etwas behandeln wie die sau den hafersack* (Luther), se *Grimm VIII. 1845*. Anden, men ikke holdbar, Tolkning er fremsat af *Grundtvig (G 211)* og *Dyrlund (Berl. Tid. Aft. 19/12 1867 S. 2 sp. 1)*.

S. 90 L. 3. *hand bleff steffnet till Roeskild dom*] d. e. for Domkapitlet; — at Horsager skulde paadømmes af Kapitlet stadfæstedes ved Ribeartiklerne 1542 (se *Da. Kirkelove I. 198*). Er Praxis ikke ældre end Vedtægten, viser Stedet, at Visitatsbogen maa være skrevet efter Ribeartiklerne. Jfr. *Indl. foran S. 3*.

S. 90 L. 3 f. *giffue sin lou*] „aflægge edeligt Vidnesbyrd med Mededsmænd", se *Kalk. II. 723*.